

**STRATILI SME JEDINEČNÉHO PRIATEĽA:
Gustav A. Lienert (1920-2001)**

Staršej i strednej generácii slovenských psychológov by mohla stačiť už aj informácia v nadpise. No mladší i mladí akiste nevedia, čo pre psychológiu na Slovensku v kritických rokoch táto excelentná individualita znamenala. Najprv však pokus o encyklopedické heslo:

Prof. Dr. med., Dr. phil. Gustav A. Lienert (nositeľ piatich čestných doktorátov) - popredný interdisciplinárne erudovaný nemecký psychológ s priekopníckym vkladom do psychologickéj metodológie. Autor desiatok monografií, z ktorých najznámejšími sa stali: "Testaufbau und Testanalyse" (1965 a ďalších 5 vydaní + viaceré preklady), "Konfigurationsfrequenz Analyse und ihre Anwendung in Psychologie und Medizin" (1973, reprint 1995), "Verteilungsfreie Methoden in der Biostatistik" (1978). Počet jeho časopiseckých štúdií - často v spolupráci - prevýšil dvojstovku. V ostatných rokoch jeho činnosti dominoval vývoj neparametrických matematicko-štatistických techník spracovávania údajov. Ako vysokoškolský učiteľ pôsobil na viacerých univerzitách nemeckého jazykového regiónu, ale aj v USA (Colgate). V 70. - 80. rokoch patrilo k stovke najcitovanejších autorov psychologického sveta. Stal sa nositeľom početných ocenení, čestným členom viacerých národných i zahraničných vedeckých spoločností. R. 1995 mu aj Predsedníctvo Slovenskej akadémie vied udelilo striebornú medailu SAV. Aj tým sme sa dostali "in medias res" tejto smutnej správy.

G. A. Lienert prišiel na tento svet v česko-moravskom pohraničí a gymnaziálne štúdium ukončil aj z predmetu český jazyk; ergo, slovanské jazyky a najmä slovenský jazyk mu neboli ani neskoršie celkom cudzie. Nás, bojujúcich o rozvoj psychológie v podmienkach totalitarizmu však chápal nielen jazykovo. Patrilo k tým západným intelektuálom, ktorí rozdelenie Európy železnou oponou neakceptovali a všestranne hľadali spôsoby ako ju prekonať. Dobrou príležitosťou na to boli najmä stretnutia psychológov podunajských krajín (1967-1993), na ktorých sa pravidelne zúčastňoval. Vďaka jeho otvorenej osobnosti tu nadväzoval početné priateľstvá a tie potom všestranne rozvíjal. Treba tomu rozumieť aj tak, že materiálne (publikácie), finančne (pobyty) a rôznymi odporúčaniami (granty a štipendiá) umožnil desiatkam slovenských psychológov udržiavať kontakty s vtedy nežiaducou západnou, no vyspelou psychológiou. Exemplárnym príkladom toho bolo zorganizovanie VIII. Stretnutia psychológov podunajských krajín r. 1987 v Tutzingu pri Mníchove (v súčasnosti s G. Baumlerom a R. Fuchsom). Nielen početní účastníci zo Slovenska ale aj ostatní kolegovia spoza železnej opony tu boli plne zapojení ako hostia; viacerí z mladších získali tak prvé živé medzinárodné skúsenosti, nehovoriac už o jedinečných zážitkoch z pridružených "social events".

Vynikajúci vedec, sugestívny prednášateľ, veselý spoločník, no nadovšetko dobrý človek G.A. Lienert nás predišiel s logom, ktoré si sám pripravil "Called to rest from a hobby called science".

Damián Kováč

Za profesorom PhDr. Jánom Čápom, CSc.

S pohnutím som si prečítal smútočné oznámenie, že nás 15. septembra 2001 po dlhjej a ťažkej chorobe opustil náš vzácny kolega prof. Ján Čáp. Predo mnou na pracovnom stole ležia viaceré jeho významné knižné monografie: Psychologie pracovního výcviku, Psychologie pro učitele, Psychologie mnohostranného vývoje člověka, Psychologie výchovy a vyučování, Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy a ďalšie. Opätovne v nich listujem a opätovne si uvedomujem jeho veľký význam pre rozvoj našich vedných disciplín - najmä v oblasti pedagogickej psychológie, psychológie osobnosti a jej ovplyvňovania výchovou v podmienkach rodiny a školy. Prof. Čáp bol významným českým (a nielen českým) psychológom, ale aj hodnotným človekom s dvojitém veľkým "Č".

Držím v ruke objemný zväzok listov z osobnej korešpondencie s ním. Bol majstrom pera. Mal nielen schopnosť zrozumiteľným spôsobom objasňovať zložité javy psychiky, ktoré skúmal, ale aj dar niekoľkými vetami priblížiť scenériu prírody, v ktorej sa obľubou v čase prázdnin trávil dovolenku. "Je dopoludnie, chvíľami zamračené, chvíľami praží slnko. Na slnečnej strane verandy chaty je však pekne, jasno a teplo sa šíri z vykúrenej susednej kuchynky. Ráno som zožal kosou trochu trávy. Než sa pustím do spracovania palivového dreva na zimu, vyberám stroj a píšem..." A už nasledovalo jeho zaujímavé rozprávanie o študentoch, diplomantoch a doktorandoch, ktorých mal tak rád, o výskumnom materiále, ktorý zozbieral alebo o rukopise, ktorý práve pripravoval do tlače. Taký bol môj priateľ Janko Čáp.

Živo sa vždy zaujímal nielen o dianie na svojej fakulte, ale aj o dianie v širších spoločenských súvislostiach. Mal veľmi dobrý vzťah k psychológom na Slovensku a rešpektoval ich práce vo svojich dielach. V predvečer nového štátoprávneho usporiadania nebolo mu ľahostajné to, čo sa v našich spoločenských podmienkach odohrávalo, ale ani nevykonštruoval katastrofické scenáre. "Keď už je to s našimi národmi tak, ako sa to vyvinulo, verím, že naše priateľstvo pokračuje ďalej, nech sa deje, čo sa deje. Ako nenapraviteľný optimista verím v niečo dobré i v tom nasledujúcom roku. Mohli by sme ukázať ako v rámci širšieho výskumu spolupracujú psychológovia z našich dvoch miest. Navzdory colniciam." Áno aj taký bol dlhoročný učiteľ Filozofickej fakulty Karlovej univerzity prof. Čáp.

Ak sa stretol s problémami, ich príčiny sa vždy snažil nájsť skôr v sebe než v druhých. "Priznám sa (písal), že starostí mám tiež dosť, ale to už patrí k životu. Asi prináležím k tým, ktorí si starosti skôr pridávajú a veci veľmi prežívajú. Možno človek má ten nepokoj v sebe? Možno má vysoké požiadavky na svoj výkon? Kto vie." Napriek tomu bol charakteristický svojím humorom a životným optimizmom. Oba neľahko získaval, ale nezištne rozdával.

Svojím dielom inšpiroval všetkých, ktorí ho poznali. Vždy som obdivoval jeho nevšednú vedeckú aktivitu, ktorá ho sprevádzala do posledných chvíľ jeho života. Vo veku, keď už mal právo pozerať na všetko psychologické dianie akoby zboku, stál aktívne v jeho strede. "Láka ma v odbornej práci toľko, toľko zaujímavého! Námetov k práci je dosť a dosť, až možno príliš. Hlavne bolestivé skúsenosti z praxe, zo škôl a poradní - problémy s deťmi, rodičmi, učiteľmi." Aj v poslednom liste z mája tohoto roku pred

odchodom do nemocnice svojím typickým čapovským optimizmom písal: "Verím, že vec dobre dopadne a že ešte stihnem niekoľko rokov pokračovať v práci, ktorú mám rozrobenú a na ktorej mi veľmi záleží."

Nestalo sa tak. Odišiel ... Smútok zaľahol na nás. Onemeli učebne, v ktorých prednášal. Na stole zostala nedočítaná kniha, nevyhodnotený rozsiahly empirický materiál, nedopísaný rukopis novej monografie. Zostalo však jeho veľkolepé celoživotné dielo. A práve toto dielo umožňuje, aby zostal s nami a my s ním v trvalom dialógu.

Češť jeho svetlej pamiatke !

Prof. PhDr. Ján Grác, DrSc.

O Z N A M Y

AVÍZO KNIŽNEJ NOVINKY Z VYDAVATEĽSTVA I R I S

V tomto roku sa na knižnom trhu objavila rozsahom a grafickým spracovaním síce menej výrazná, ale obsahovo a koncepcne precízne spracovaná monografia slovenského autora Michala Stríženca

SÚČASNÁ PSYCHOLÓGIA NÁBOŽENSTVA

Publikácia vyšla s finančnou podporou grantu KEGA MŠ SR a naväzuje na autorove práce Psychológia náboženstva (Bratislava, Veda 1996) a Aktuálne problémy psychológie náboženstva (Bratislava, ÚEP SAV 1999). V štrnástich kapitolách je systematicky, detailne i dostatočne plasticky priblížená problematika psychológie náboženstva, a to od teoreticko-metodologických, terminologických a historických trendov, k vývinovým a osobnostným otázkam k tejto téme. Pozornosť autor venuje nielen aktuálnym témam náboženstva a kvality života, ale aj sociálnopsychologickým aspektom religiozity, siekt a kultov. Polaritne oscilujú dve záverečné kapitoly knihy, venované psychológii ateizmu a najvýznamnejším reprezentantom psychológie náboženstva. Bohaté literárne odkazy i množstvo empirických dát priamo v texte dodávajú tejto knižnej novinke atribút encyklopedického charakteru. Publikácia sa tak stáva otvorenou výzvou pre tých, ktorí by mali záujem bádať v tejto oblasti na poli teoretickom, výskumnom, alebo hľadať odpovede na osobne významné otázky.

Titul: Stríženec, M.: Súčasná psychológia náboženstva. Bratislava, Iris 2001, strán 237.

Objednávky: IRIS, P.O. BOX 16, 820 13 Bratislava 213, Tel/Fax: 02/4525 9552,

KLUB PSYCHOFÓRUM

Na základe zmluvy, uzatvorenej s vydavateľstvom Trade Leas, spol s r. o. (nástupca vydavateľstva Práca, spol. s r. o.) môžu členovia Slovenskej psychologickéj spoločnosti nakupovať knihy z tohoto nakladateľstva s 10 % zľavou.

Knihy si môžete objednať poštou alebo faxom na adrese:
Trade Leas, spol s r. o., Odborárske nám. 3, 815 70 Bratislava 1
Tel.: 02/50239249, fax: 02/55571690

Osobne si môžete knihy zakúpiť v predajni vydavateľstva Práca spol. s r. o. na Štefánikovej ulici 19 v Bratislave

OBJEDNÁVAM SI NA DOBIERKU KNIHY OZNAČENÉ V OBJEDNÁVKE
S 10 % ZĽAVOU

Organizácia:.....
Kontaktná osoba:.....
Ulica:.....
PSČ a mesto:.....
Telefón/fax:.....
Dátum:.....

Pozn. V prípade súkromných osôb stačí uviesť adresu.

Dátum:..... Spracoval:..... Podpis:.....

K zásielke účtujeme poštovné a balné.
OBJEDNÁVKA KNIH S 10 % ZĽAVOU

por. č.	názov publikácie	autor	cena v SK	počet ks
1.	Zisky a straty v záťažových situáciách alebo príprava na život	Bratská	198,-	
2.	Akí sú moji žiaci?	Gavora	145,50	
3.	Zbierka riešených úloh z planimetrie	Gregorová	165,-	
4.	Dôchodkové zabezpečenie od A po Z	Hvojník	187,-	
5.	Nemocenské poistenie v praxi	Hvojník	176,-	

Novinky sú písané **tučným** písmom.